

משל שני: התעקשותו של בגין על סעיף 6 באמנה המוצעת, הקובע כי האמנה הישראלית-מצרית מבטלת כל התחייבות קודמת של מצריים באמנה אחרת. מסביר דינשטיין: אין לכך כל ממש. על פי החוק הבינלאומי אין אמנה אחת מבטלת את השנייה, ושתייהן שוות-מעמד. במיקרה של סתירה, יכולה מצריים לבחור באיזו התחייבות לעמוד, והצד הנפגע יכול לב-טל את החוזה או לתבוע פיצויים.

הלכה זו מובנת מאליה. שהרי אילו יכלה מצריים לבטל באורח חד-צדדי את התחייבויותיה על על אמנות קודמות, למי של עם סודיה — הרי תוכל מחר, על פי ההיגיון, לחתום על אמנה חדשה עם סוריה, שתבטל את התחייבויותיה כלפי ישראל.

„מלך ליגאליסטי“ מכאן הערתו ה-גלגנית של דינשטיין: „מעולם לא דשו יושבי-קרנות בישראל בתכיפות כזאת ב-סוגיות בעלות אופי מישפטי כה מובהק. דא עקא, שמאחרי המלך הליגאליסטי מסך תתר מעט מאד תוכן ליגאלי... עמדת ישראל מעוררת תמיהה, אם לא גיחוך...“ תוך כדי כך מעמיד דינשטיין רון מול רון: לעומת מאיר רון, היועץ המישפטי של הממשלה, הוא מעמיד את שבתאי רון, מוותיקי משרד-החוץ. שני הרוזנים, כמו דינשטיין עצמו, הם מומחים לחוק הבינלאומי — ונראה כי דינשטיין שולל את מומחיותו של הצעיר לעומת זקן של הזקן.

אך המישקל העיקרי של דברי הפרור פסור למישפטים הוא דווקא מעבר לתחום המישפטי. כמו כל מומחה אמיתי למישפט, הוא רואה כי מייגבלותיו. אין המישפט יכול לקבוע עובדות פוליטיות. אלא רק לנסח אותן. ואילו מנחם בגין, שאינו מישפטן אמיתי, מאמין כי בכוחם של סעיפים אשנות עובדות-יסוד פוליטיות, כמו אינטרסים ומאזן כוחות.

סיכס יורם דינשטיין את מאמרו בהארץ שגרם לעיועו בצמרת המימסד המדיני והמישפטי כאחד: „נוסחות מישפטיות מפולפלות מציינות את שלבי השונים של המשא-ומתן, יותר מאשר תיכונן מדיני ומחשבה לטווח ארוך.“

בכך חזר המישפטן כימעט מילולית על טענה שהושמעה שוב ושוב בפי הלא-מיש-פטן בה"א הידועה במישלחת המשא-ומתן: עזר וייצמן, שקרא: „אם השלום יחזיק מעמד במציאות, לא יהיה חשוב מה כתוב בחוזה. אם השלום לא יחזיק מעמד, החוזה לא יעזור!“

רכי אדם

רוצים להשתגע

שתי תאומות זהות

הדהימו את שוער בית-

המישפט במעשה-קונרם

שוער בית-המישפט המופתע שיפסף את עיניו בחוסר איומן — רק לפני דקות ספורות ביקשה ממנו הנערה הזובת-השי-ער שיניח לה להכנס. משביקש ממנה לפתוח את התיק הגדול שנשאה, כחה אל דוכן-העיתונים שבחוץ. והנה, בפת-נחתו את ראשו לעבר אולסה-הכניסה ראה את הצעירה כחולת-העיניים מנחת לעו-מתו בשובבות, מבפנים. כשרצה לקרוא לשוטר, הגיחה שוב אותה צעירה וקראה לעומתו: „אחד בדצמבר, אנתנו תאומות אהה לא רואה?“

אין זאת הפעם הראשונה שסיגל וורד גורדון מעוללות מעשי-קונרם. עוד בהי-תן ילדות התחילו התאומות, בנות ה-14, להשתמש במיון המפתיע שביניהן כדי לשגע חברים מכרים וסתם אנשים.

לבית-המישפט הגיעו השתיים עם זוג חברים שהכירו במסיבה בפתח-תיקוה, מקום מגוריהן. הידידים בני ה-16, שהם אורחים קבועים באולמות בית-המישפט בתל-אביב השימונו את השתיים לסיור במ קום. „הן אהבות אופנועים.“ סיפר יובל קמר מבית-ספר עמל טכנאים והנדסאים בפתח-תיקוה. „הן גדלקו על האופנועים שלנו והסכימו לבוא.“

הארבעה נכנסו ויצאו מהאולמות השו-רים, וירדו אל הקפיטריה לשתות מיץ.

מנחם בגין לא הבחין בכך, כנראה. אבל הוא העמיד את עצמו, ואת המדינה כולה, במצב מביך ביותר.

אילו היה זה עניין אישי בלבד, יכול היה בגין לנהוג כאוות נפשו, ליבו יוצא לטכסים, לקבלות-פנים רישמיות ולכיבודים בינלאומיים. אחרי שבילה שנים ארוכות במחלת, ושהה לאחר מכן במשך 29 שנים באופוזיציה, הרחק מביבוי השילטון, מובנת חולשה אנושית זו בהחלט.

אך למן הרגע שבו הוענק לו חצי פרסיגובל לשלום, טען בגין בכל הזדמנות שאין זה פרס אישי, אלא פרס למדינה ולעם ישראל כולו. אם כן, כל הקשור בפרס, נוגע לציבור כולו. מדינת-ישראל כודה נמצאה, על כן, במרכזה של קומדיה מכיכה, שתגיע לשיאה ביום הראשון הכא באוסלו.

מלכתחילה היה ברור כי פרסיגובל אמנם חולק שווה-שווה בין שניים, אולם החצי הישראלי לא בא אלא להשי-לים את החצי הראשון והעיקרי — המצרי. קיים קונסנוס עולמי על כך שאנור אל-סאדאת ראוי לפרס נובל לשלום. ביקורו ההיסטורי בירושלים, בירתה של מדינה אויבת, היה מעשה חסרת-קדים. אל-סאדאת העמיד את עצמו, בודד ונועז, מול הדיעות הקדומות והאמונות הלוהטות של העו-לם הערבי כולו, ושינה את גתיב ההיסטוריה. הוא סיכן את חייו, את עתידו ואת שילטונו.

בכל זאת החליטו בעלי-ההחלטה באוסלו לחלק את הפרס לשניים — אם מתוך הערכה להחלטות הקשות שקיבל בגין, אם כדי להימנע ממחווה שיכלה להתפרש כאנטי-ישראלית, אם כדי לעודד את בגין להשלים את מלאכת-השלום, אם כדי ליצור מעמד היסטורי סימלי שבו יעמדו שני המנהיגים זה בצד זה. כל השיקולים האלה לא ביטלו את העובדה כי בגין נועד להיות במעמד זה, וכך היותו, מעין „שני כיון שווים“. החתן העיקרי היה צריך להיות אלי סאדאת.

הודעתו של נשיא מצריים כי לא יבוא לטכס, שינתה את המצב מן הקצה אל הקצה. היא רוקנה את המעמד מתוכו. אין ספק כי היו לו, לאל-סאדאת, שיקולים מדיניים נכבדים להחלטה זו. השלום לא נחתם, והשבוע הוא נראה רחוק למדי. לא רק המצרים, אלא גם האמריקאים משוכנעים כי האשמה העיקרית בכך היא ממשלת-ישראל, שחבריה נוהגים באיולת ובחוסר-אחריות (ראה במדינה). אותה שעה גובר לחץ העולם הערבי על מצריים, ומחליש עוד יותר את מעמדה.

במצב כזה לא היה לאי-סאדאת כל עניין העמיד את עצמו לצד בגין, בטכס בינלאומי זוהר, כאילו כבר נחתם השלום, וכאילו כבר הושגה נורמליזציה שלמה בין שתי המדינות. אותה נורמליזציה צריכה לבוא, על פי ההסכם, אחרי החתימה ואחרי הנסיגה — ובוודאי אי-אפשר היה לתבוע אותה לפני החתימה.

אך יתכן מאד כי לצד שיקולים ענייניים אלה, היו לאל-סאדאת גם מניעים אנושיים. מאחרי המעטה החיצוני של שליטה עצמית מוחלטת, האופייני לו, רתח אל-סאדאת מועם. הוא לא הסתיר מעולם כי הוא שואף לחתימת ההסכם ב-19 בנובמבר, יום-השנה הראשון לנחיתתו בלוד. הוא גם קבע מיסגרת דרמטית לאירוע: במיזור טנטה-קאתרינה, ליד הריסני (האמיתי או המדומה), המקודש לשלוש הדתות. כך ביקש לקבל אישור החשיבות ההיסטורית של מעשהו הראשוני, ולהפנות אל עצמו את זרקורי ההערצה העולמית.

שאיפה זו היתה אנושית ומוצדקת, וכדאי היה

מדינה הנתונה במצוקה כלכלית קשה וקורסת תחת עומס האינ-פלציה. הופעה בלוויית חוג מצומצם של מקורבים, בני-מישפחה ושומר-יראש, היתה לא רק חוסכת מספיי המדינה אלא גם הו-למת את תודמתה.

תחת זאת בחר מנחם בגין להפוך את מעמד אוסלו להגינה המונית. בעזרת יועציו הורכבה פמליית מזוויים ענקית המזכירה את פמליית שלומי נסיכויות-הנפט. לא פחות משלושים מזוויים וכארכעים עיתונאים יתדו אז מנחם בגין לטכס באוסלו.

בין אורחיו של ראש-הממשלה בטכס יכללו, מלבד יועציו תת-אלוף אפרים פורן, המזכיר יחיאל קדישאי, יועץ-העיתונות דן

אוסלו לא

פתר והיועץ לענייני-עיתונות גרמנית, ראובן הכט, גם אשתו, בתו, חתנו ואחותו. בין אורחיו האישיים יהיו נשיא המדינה לשעבר אפרים קציר, יו"ר התנועה הציונית אריה דולצין, זקן חברייה-כנסת זרה ורהפטיג, אסירת-ציון סילביה ולמנסו ועוד יידיים אישיים כמו מאיר הלוי ונתן סילבר עם רעיותיהם.

הפסטיבל עלול להפוך להצגה הגדולה בתבל עם הצטרפותם של מנהיגים יהודים מרחבי העולם לפמליה, כמו המוליטימיליונר גיסים גאון, מציל קרן תל-חי, נשיא הבונדס סם רוטברג, יו"ר ועידת הנשיאים טד מאן, יו"ר ועד הקהילות בצרפת אלן רוט-שילד, יו"ר קהילות אנגליה הלורד פישר, יו"ר הסוכנות היהודית בארצות-הברית מקס פישר, הרב אלכסנדר שינדלר, יו"ר המגבית אברהם פילץ, ועוד ראשי קהילות יהודיות אחרות.

בתגובה על דברי הביקורת שהוטחו כלפי המישלחת המנופחת וכלפי בחירת הפמליה והביזבוז הכרוך במסעה, ניסו דוברי ראש-הממשלה להתגונן ולטעון, כי כל אורחיו של בגין, להוציא בודדים, ימנעו מכיסם את טיסתם לאוסלו ושהייתם שם, טענה זו אינה עומדת במבחן. שכן, בגין אינו טם ואוסלו בטיסה מיוחדת של חברת-העופה, שבה מי שמוזמן להצטרף אליה יכול לרכוש כרטיס בכספו. כולם יטוסו יחד במטוס צבאי של חיל-האוויר שהועי מד לצורך הפסטיגובל. מאחר וכולם כדולים כמישי-קחת הרישמית הם יאורחו באוסלו על השבון ועדת פרס נובל וממשלת נורבגיה.

העובדה שאת הטון בפמליית בגין יתנו הפעם גברים עתירי-ממון ומנהלי מגביות ומילות למיניהן, ושנעדרים ממנה חלוטין אישירוח ומדיניות, עלולה להטביע על המישלחת כולה את התווית של מישלחת שנור. התבטותם של אינדיממון יהודיים בטכס עזובה לעורר ביקורת כאילו המענק הכספי חשוב יותר מאשר המשמעות הסמלית של הפרס וכי אינו מדובר כאן אלא בעוד חגיגת שנוורים של המגבית.

הסיגנון עושה את האדם. הוא עושה גם את ראש-הממשלה. ואם התכוון מנחם בגין לקבל את הפרס עבור עם ישראל כולו ובשמו, הרי בסיגנון שהוא עושה זאת הוא אינו מוסיף לו כבוד.

ישראל לעשות את הכל כדי לספק אותה. הדבר לא נעשה — אם מתוך חוסר-הכנה, אם מתוך התקף של דווקאיות יהודית. אחרי שבגין קילקק את המעמד שהיה בה יקר לאי-סאדאת, מקלקק עתה אל-סאדאת את המעמד שהוא בה יקר לבגין.

מישלחת

מנופחת

אין היה נאה לנהוג במצב שנוצר? הופעתו של בגין לבדו באוסלו גובלת, בעיני רבים, בגי-חוך. יש הרואים בכך ניסיון של בגין להפקיע לעצמו את פירות מעשה הגדול של אל-סאדאת. יש הרואים בכך דוגמה של חוסר-רגישות. הביקורת על כך כבר נשמעת, פהה מלא ובכתב, בסקנדי-נוויה, ומתפשטת ברחבי העולם. יש להניח כי בשבוע הבא, בעת הטכס ואחריו, תגבר ביקורת זו, ותתמקד במחדל הישראלי, שלא איפשר את חתימת ההסכם עד כה.

כל המבוכה הזאת היתה נמנעת, אילו הלך בגין — ברצון או באי-רצון — בדרכו של אל-סאדאת, והיה שולח לאוסלו מישלחת קטנה, בראשות שר. ייגאל ידן בוודאי היה עש על המציאה בשימחה ובששון.

בגין לא קיבל גישה זו. הוא החליט שלא יניח לאל-סאדאת לקלקל לו את שימחתו. כאשר העו עזר וייצמן להשמיע בישיבת הממשלה ספק לגבי תבונת המעשה, הושתק במהרה על-ידי השרים האחרים. אלה הבינו כי ליבו של בגין בטכס זה, מיהרו להתרפס לפני ולהתניף לו, כדרכם של אנשי-החצר. אולם בגין לא הסתפק בהחלטה המביכה. כאילו היה מנוי וגמור עימו להגביר את המבוכה ככל האפי-שר, הופיע חטא על פשע בכך שהקיקף את עצמו במישלחת מנופחת ויקרה.

גם אם לא יכול היה בגין להתגבר הפעם על יצר הדרר שלו והחליט על הופעת-יחיד בטכס חלוקת הפרס באוסלו, הוא יכול היה לעשות זאת בצניעה, באיפוק ובענוה, כיאה לראש